

SUOMEN PUOLUSTUSVOIMIEN SYNTY

JOHDANTO

Suomen puolustusvoimien rakentamisen ensiaskeleet kuljettiin poikkeuksellisissa olosuhteissa syksyllä 1917 ja vuoden 1918 alussa. Maassa oli vieras sotavoima ja niiden kanssa avoimesti veljeilevä aseelliseen vallankaappaukseen ja luokkasotaan valmistautuvat työväenliikkeen radikaalit ja heidän taisteluyksikkönsä, punakaartit. Lailliselle hallitukselle kansan enemmistön antama valtakirja itsenäiseksi julistetun ja ulkomaiden tunnustaman maan asioiden hoitamiseksi syrjäytettiin väkivalloin. Tavoitteena oli työväen diktatuuri ja tehdä porvareista laittomia kansalaisia. Kansakunta oli jakautunut syvästi kahtia.

Laillinen hallitus oli vaikean tehtävän edessä, kun maahan oli saatava laki ja järjestys ja vieras sotaväki maasta pois. Se oli itsenäiseksi tunnustetun kansakunnan johdon väistämätön velvollisuus. Tähän välttämättömään ratkaisuun oli ajautettu yhtäläillä maamme sisäisen kehityksen, että vallankumouksien repimän entisen isäntämaan Venäjän kehityksen myötä. Jälkimmäisen osuuden muovasi siellä aloitettu työväenvallankumous ”maailmanlaajuisin tavoittein”. Suomesta tuli toinen ”uhri”, kun Lenin johtamat bolshevikit yrittivät käynnistää maailmanvalloitustaan.

Tammikuussa 1918 laillinen maamme hallitus ei tietenkään joutunut aivan ”paljain käsin” tapahtuneen tosiasian eteen. Maasta löytyi tahoja, jotka olivat varautuneet vapautusarmeijan rakentamiseen vuosikausia. Salaista suunnittelua ja valmistelua oli vauhdittanut Jääkäri liikkeen myötä suomalaisten sotilaskoulutus Saksassa. Toimijat kyllä ymmärsivät, että omat voimat eivät tulisi riittämään ”kohtalon hetkellä”. Siksi suhteita täytyi luoda todennäköisimpien

apua antavien naapurimaiden suuntaan Ruotsiin ja Saksaan. Virallinen Ruotsi suhtautui selvästi kitsaammin kuin sotaa käyvä Saksa Suomen tarpeisiin. Välillä joiltakin suomalaisilta toimijoilta ajatukset kuitenkin karkasivat mahdottomuuksinkin.

1. ALKUASKELEIN KOHTI VAPAUSSOTAA

1.1 Aktivistit ja sotilaskomitea kotimaan toimijoina

Suomen aktivistiipiirit ryhtyivät ponnekkaasti ajamaan Suomen irrottamista Venäjän vallasta 1917 vallankumousten myötä. Tilaisuutta ei saanut jättää käyttämättä hyväksi. Tässä joukossa lähdettiin siitä, että Suomen irrottaminen Venäjän vallasta oli mahdollista vain aseellisen nousun avulla. Suomen vanha sotaväki oli lakkautettu ja jääkärit - vapaustaistelijamme – olivat vielä Saksan armeijan joukkona Baltian rintamalla. Maahamme oli siksi luotava taistelujärjestöjä, joilla voitaisiin karkottaa mellasteleva venäläinen sotaväki maasta.

Näin syntyi ”aktiivisessa komiteassa” ajatus muodostaa suojeluskuntia, peitenimeltään ”vapaaehtoisia palokuntia” maan kaikkiin osiin. Tässä toiminnassa olivat vahvasti mukana Suomen vanhan sotaväen upseereita ja aliupseereita. Projekti eteni suotuisasti mutta syksyn 1917 myötä iso ajatus kansankunnan yhteisistä voimista romuttui, kun puoluepolitiikka rikkoi yhteisen rintaman. Suojeluskunnat jäivät porvareitten hallintaan ja niiden vastavoimaksi nousi punakaarti ja työväen kaarti.

Sotilaskomitea, joka nyt työskenteli läheisessä yhteistyössä Aktiivisen komitean kanssa, ryhtyi etsimään suoraa sotilaallista apua. Sellainenhan oli mahdollista joko Ruotsista tai Saksasta, jossa Suomen jääkärit olivat osallisina itärintaman taisteluissa. Päädettiin Saksan vaihtoehtoon. Saksalle jätetty esitys avusta oli niin mielikuvituksellinen ml maihinnousu Länsi – Suomeen, että se aiheutti uusia henkilöstöjärjestelyjä Sotilaskomiteassa, kun selvisi eversti Mexmontanin

sooloilu. Uusi yhteyshenkilö lokakuussa 1917 eversti Wilhelm Thesleff sai asiat sujumaan ja aseapua alkoi tulla maahan ja aseiden mukana jääkäreitä kouluttamaan suojeluskuntien henkilöstöä – yhtenä esimerkkinä ”Heiskasen staabi” Pohjanmaalla - loppusyksystä 1917.

1.2 Mistä rakentaa vapautusarmeija

Suomella oli ollut, voisi sanoa, aina oma kansallinen sotaväki. Kansallisen sotaväen riveissä oli suomalaisten sotilaskunto koeteltu. Suomen liittäminen Venäjään 1809 katkaisi toistaiseksi tämän perinteen. Myöhemmin tilanne muuttui ja Suomen vanha sotaväki muodostettiin aluksi värvätyistä ja sitten vuoden 1878 asevelvollisuuden pohjalta. Suomen vanha sotaväki kuitenkin lakkautettiin lopullisesti 1901 yhtenä sortotoimenpiteenä. Tämän ”vanhan väen” upseereita ja aliupseereita oli 1918 käytettävissä. Tunnettuna esimerkkinä ja lapualaisten kunniaksi mainittakoon Matti Laurila, ”Lapuan lumiaura”, joka oli valmis kyseenalaistamaan Mannerheiminkin toiminta-ajatuksen ennen Tammisunnuntaita 1918.

Kesällä 1917 alkaneet levottomuudet saivat aikaan vastareaktion ja eri puolella Suomea perustettiin ”palokunta”- nimen alle kätkeytyneitä suojeluskuntia. Niiden tehtävänä oli ennen kaikkea suojata ihmisiä ja heidän omaisuutta ja pitää yllä järjestystä. Työväenliike näki asian toisin. Syksyn 1917 aikana eteläisessä Suomessa, erityisesti teollisuusvaltaisissa kaupungeissa ja ennen kaikkea Helsingissä, Tampereella ja Turussa, suojeluskuntien toimintamahdollisuudet heikkenivät työväen järjestys- ja punakaartien puristuksessa. Etelä-Pohjanmaalla ja Karjalassa suojeluskunnat olivat aktiivisia. Levottomuuksien lisääntyessä suojeluskunnat alkoivat kehittyä taistelujärjestöiksi. Tämä puolestaan edellytti koulutuksen parantamista ja aseistuksen hankkimista. Siihen haettiin tukea

Saksasta. Jääkäreitä komennettiin koulutustehtäviin syksyn 1917 edetessä kymmenittäin. Parilla onnistuneella asekuljetuksella myös suojeluskuntien aseistusta parannettiin.

Mutta olihan Suomella vielä yksi kortti: Lähes 2000 vapaaehtoista miestä oli henkensä uhalla koulutettavana vapaustaistelijoiksi Saksassa. Ongelma vain oli joukon kotiuttamisessa takaisin kotimaahansa. Jääkäripataljoonan osuus Saksan sotatoimissa oli vähentynyt vuoden 1917 aikana. Koulutuksen painopiste oli syksyllä 1917 johtajakoulutuksessa. Tällä oli suuri merkitys jääkärien tulevalle käytölle Suomessa. Kun heitä 25. helmikuuta 1918 astui runsaat 1200 Suomen kamaralle, jolloin vapaussotaa oli sodittu noin kuukausi. Suuri kysymys oli: Miten jääkäreitä käytettäisiin? Mannerheim määritteli heidän tehtäväkseen ”Suomen armeijan luomisen”. Se tarkoitti, että heistä tuli vapautusarmeijan kouluttajia ja johtajia ei yksittäistä taisteluyksikköä. Se oli vastoin jääkäreiden käsitystä osuudestaan Suomen vapauttamisessa. Tämän uudenlaisen tehtävän suuruus ja vaikuttavuus aukesi jääkäreille varmasti vasta vapaussodan jälkeen.

1.3 Ratkaisu tulevan armeijan johdosta

Suomen laillinen hallitus kääntyi tammikuussa 1918 Mannerheimin puoleen ja tarjosi hänelle paikkaa sotilaskomiteassa. Silloin elettiin jo lopullisen ratkaisun kynnyksellä. Komitean tehtäväksi hallitus oli määrännyt sotilaallisten toimien suunnittelun, järjestyksen palauttamisen maahan ja venäläisten joukkojen aseistariisumisen.

Mannerheim otti tehtävän vastaan ja meni mukaan komitean kokoukseen ensimmäisen kerran 11.1.1918. Alkuaskel oli tyrmäävä. Kuunneltuaan aikansa komitean keskustelua, sytytti hän sikarin ja poistui. Hän ei suvainnut sotilaskomitean toimintatapaa ja ilmoitti eroavansa, ellei hänestä nimetä komitean johtajaa. Hän vaati komitean muuttamista ylipäällikön esikunnaksi.

Näin hallitus päätti 15.1.1918 ja Mannerheim tarttui uuteen tehtäväänsä heti ponnekkaasti. Ennen edellä kuvattua tapahtumaketjua teki laillinen hallitus eduskunnalle esityksen, jossa pyysi valtuuksia ”lujan järjestysvallan luomiseksi” liittämällä suojeluskunnat niihin järjestyskuntiin, joita ryhdyttiin perustamaan. Esitys hyväksyttiin 12/13.1.1918. Professori Martti Häikiö pitää 13.1.1918 Suomen armeijan virallisena perustamispäivänä. Vai onko oikeampi päivämäärä joku muu?

2. VAPAUSSODAN ARMEIJAN RAKENTAMINEN

1.1 Järjestyskunnat ja ensimmäiset sotilaskoulut

Senaatti oli käynnistänyt järjestysvallan tehtäviin uusien poliisiyksiköiden perustamisen jo syksyllä 1917. Syyskuussa 1917 perustettu ”ratsastava poliisi” alias Järjestyslipusto, joutui punakaartien ja venäläisten sotilaiden hyökkäyksen jälkeen lähtemään perustamispaikaltaan Porvoon Saksanniemestä valittuun uuteen paikkaan. Sellainen löytyi Lappajärveltä. Siellä jatkui joukon perustaminen ja heti perustamisen jälkeen alkoi ratsumestari Gaston Ahrenbergin johtamana kova koulutus. Myöhemmin vapaussodan edetessä tästä joukosta tuli noin 500 sotilaan Uudenmaan rakuunarykmentti ja Mannerheimista sen kunniakomentaja.

Toinen, laillisen hallituksen alun perin poliisiyksiköksi suunniteltu joukko, ”järjestyskunta”, johon senaatti kaavaili jopa 2000 miestä, päätettiin 10.1.1918 sijoittaa Etelä-Pohjanmaalle Jalasjärvelle. Tämän Tasavallan Vartioston nimeä kantaneen järjestyskunnan perustamis- ja värväystehtävä annettiin eversti Karl Emil Bergille. Edellä mainittujen yksiköiden johtotehtäviin valittiin siis Venäjältä Suomeen palanneet suomalaiset upseerit. Molemmat järjestyskunnat olivat toimintavalmiina samoihin aikoihin kuin Etelä- Pohjanmaan suojeluskunnat. Edellä mainitut järjestyskunnat kuuluivat vapaussodan armeijan värvättyihin joukkoihin.

Muitakin valmisteluja oli suoritettuna jo ennen kuin Mannerheimin voimakas ote alkoi ohjata tulevan vapausarmeijan rakentamista. Sotilaskomitea ja Helsingin ylioppilassuojelukunta panivat toimeen ”lomakurssit johtajien valmistamiseksi suojeluskuntia varten.” Kurssipaikaksi valittiin Vimpeli.

Vimpelin sotakoulu alkoi 28.12.1917 ja päättyi 13.1.1918. Kenraalimajuri Paul von Gerich'n johdolla koulutettiin 200 vapaaehtoista. Ja jatkoa seurasi tammikuun 26.päivänä 1918, nyt Vöyrissä. Täällä alkoi aliupseerikoulutus. Sodasta Vöyrin koulun vapaaehtoiset saivat jo 27/28.1.1918 tuntuman yhtenä joukkona venäläisten aseistariisunnassa Etelä-Pohjanmaalla.

1.2 Mannerheimin esikunta muodostettavan armeijan johtoesikuntana

Hallituksen päätöksen jälkeen 15.1.1918 Mannerheim määräsi sotilaskomitean henkilöstön siirtymään välittömästi Vaasaan. Mannerheim itse ja mukanaan ratsumestari Ignatius, eversti Martin Wetzer, eversti Aadolf von Rehausen ja eversti Valter Holmberg saapuivat Vaasaan 19.1.1918. Eteläpohjalaisten venäläisten joukkojen aseistariisumisen suunnittelu käynnistyi heti.

Mannerheimin ja hänen esikuntansa tehtäväkokonaisuus 19.1.1918 oli haastava. Aikaa ei ollut hukattavissa, koska suojeluskunnat olivat ja aloittaneet iskunsa venäläisiä ja punakaarteja vastaan Karjalassa. Tämä taistelun alku oli otettava otteeseen. Sitä ennen täytyi esikunnan upseerit saada yksimieliseksi siitä miten, missä ja milloin aseistariisunta alkaa. Esikunnassa oli ”varovaisten upseerin ryhmä”, joka halusi vielä odottaa. Siellä oli myös ”vahva upseerien ryhmä”, joka vaati pikaista aseistariisunnan alkua. Näin päätettiin tehdä ja alkoi kiivas ensimmäisen operatiivisen käskyn laadinta. Se oli jakovalmiina 25.1.1918 ja jaettiin Etelä-Pohjanmaan suojeluskuntajoukoille saman päivän illan kuluessa. Muutosta taistelun aloittamiseen ei saanut edes poliittisen johdon epäröinti.

Taisteluiden johtaminen, jatko-operaatioiden suunnittelu, asevelvollisuuden käyttöönotto, uusien joukkojen perustaminen ja kouluttaminen, sotakoulujen perustaminen, huollon organisoiminen ja moni muu toiminta edellyttivät myös johtoesikunnan rakentamista ja sen työtapojen järjestelyä. Kaikessa oli ajateltava taistelun kokonaistavoitteita ja kaikki oli käytännössä organisoitava tyhjästä. Osaavia eri tason johtajia ei ollut omasta takaa - riittävästi. Oli turvauduttava muualta saatavaan apuun silloin, kun kyse oli sotatoimien suunnittelusta. Upseerikunta muodostui Venäjällä koulutuksen saaneista upseereista, vapaaehtoisista ruotsalaista upseereista, saksalaisista ja jääkäriupseereista. Esikunnassa puhuttiin suomea, ruotsia, venäjää ja saksaakin. Aikamoinen kielikylpy oli käynnissä esikunnassa!

Esikuntaan oli saatava erityisesti yleisesikuntaupseereita, jotka olivat saaneet korkeimman tason sotilaskoulutuksen ja kykenivät operaatioiden suunnitteluun ja joukkoyhtymien johtamiseen. Sellaisiin tehtäviin saatiin merkittävästi ruotsalaisia yleisesikuntaupseereita. Aatteelliset kysymykset, erilaiset ajatustavat, vaikeat henkilökysymykset ja monenlaiset hankaukset täytyi ylipäällikön voittaa johtaessaan tätä kirjavaa ja monitaustaista esikuntaansa ja yhtymien komentajiaan. Tehtäväkokonaisuus oli suorastaan mahdoton mutta siitäkin vapaussodan johto selvisi. Oman lisänsä valtavaan urakkaan toi asevelvollisuuslain nojalla palvelukseen määrättyjen alkaessa astua palvelukseen helmi-maaliskuun vaihteessa 1918.

2.1 Laillisen hallituksen joukot pääpiirtein – Suomen armeija

Sotajoukko rakentui kolmesta eri joukkokokonaisuudesta. Ensimmäinen käyttöön saatu joukko oli vapaaehtoisuuden pohjalta muodostetut **suojeluskuntajoukot**. Toisen ryhmän muodostivat **värvätyt joukot**. Mannerheimin tarkoitus aluksi oli muodostaa värvätty armeija. Värväys ei ollut kuitenkaan onnistunut ratkaisu.

Näin päädyttiin ottamaan käyttöön vanha **asevelvollisuuslaki 18.2.1918**. Kaikki 18-40 vuoden ikäiset lainkuuliaiset miehet (vapautetulla alueella) määrättiin astumaan palvelukseen.

Huhtikuun lopussa 1918 armeijaan kuuluivat **vapaaehtoiset suojeluskuntajoukot yhteensä 12 rykmenttiä eli 36 pataljoonaa**. Toisen kokonaisuuden muodostivat **värvätyt joukot 2 krenatöörirykmenttiä eli 6 pataljoonaa, Uudenmaan rakuunarykmentti runsaat 500 miestä ja kuusi kaksitykkistä patteria**.

Kolmannen joukkokokonaisuuden muodostivat **6 jääkärirykmenttiä eli 18 pataljoonaa, Karjalan ratsujääkärirykmentti, 11 tykkipatteria, joissa oli 2-4 tykkiryhmää. Kenttälennätinosastoja oli 6 kpl** jakautuneena operaatiosuuntiin. Lisäksi oli **joitain erikoisyksiköitä**. Yhteensä vapautusarmeijassa oli huhtikuun lopulla 1918 n. **70 000 sotilasta**.

3. SODAN AJAN KOKOONPANOSTA RAUHAN AJAN KOKOONPANOON

3.1 Kilpailevat vaihtoehdot

Kevään 1918 taistelujen aikana jo aloitettiin Mannerheimin johtoesikunnassa rauhan ajan armeijan suunnittelu lähtökohtana sisäisen sodan kokemukset. Näin tapahtui vapautusarmeijan kaukokatseisen ylipäällikön tahdosta. Maa oli saatettava nopeasti rauhantilaan ja samalla oli aloitettava kansakunnan olemassaolon kannalta tärkeä sisäisen taistelun haavojen parantaminen. Vapaussodan armeijasta oli luotava koko kansan armeija puolustamaan maan itsenäisyyttä. Mannerheimilla oli tästä kauas ulottuva näkemys, johon sisältyi kansan yhtenäisyyden rakentaminen.

Samaan aikaan toisaalla alkoi saksalaisen Itämeren divisioonan esikunnassa sama suunnittelu senaatin pyynnöstä. Näin siksi, että senaatissa ei oltu varmoja

Mannerheimin tulevaisuuden kaavailuista. Saksalaisten suunnitelmassa puolestaan näkyi heidän sotataitonsa historia ja suurvallan ajattelu. He arvioivat Suomen armeijan rakentamisen edellytykset heikommaksi kuin Mannerheim.

Mannerheimin suunnitelmassa lähtökohtana oli arvio, että suomalaisia miehiä riitti 9: ään divisioonaan. Armeijan runko oli oltava valmiina kokoajan jo rauhan aikana. Palvelusaika olisi yksi vuosi. Ylipäällikkö olisi ollut jo rauhan ajasta alkaen suvereeni sotavoiman ylipäällikkö. Saksalaisten ajattelussa palvelusaika olisi kaksi (2) vuotta. Sodan ajan joukkoja perustettaisiin 3 divisioona ja muutama rykmentti, sekä pienet meri- ja ilmavoimat. Senaattiin kuuluisi sota-asiaintoimituskunta, jonka puheenjohtaja olisi hallinnollisten asioiden osalta tasaveroinen sotilaallisia asioita hoitavan ylipäällikön kanssa. Tämä ylipäällikön tehtävän kahtiajako ei sopinut Mannerheimille.

3.2 Voittanut vaihtoehto ja sen muutokset

Mannerheim erosi 29.5.1918, kun vaaka kallistui saksalaismalliseen sotavoiman organisointiin. Suomen armeija saatettiin rauhan ajan kokoonpanoon kesällä 1918. Rauhan ajan palvelukseen jäivät vain asevelvollisuusvuorossa olleet miehet, jotka olivat syntyneet vuosina 1892- 1896. Ristiriidat senaatin ja Mannerheimin välillä johtivat lopulta Mannerheimin eroamiseen. Sotaväen ylipäälliköksi nimettiin kenraalimajuri K.F. Wilkman ja Sotaministeriksi kenraalimajuriksi ylennetty Wilhelm Thesleff

Uusi asevelvollisuuslaki tuli voimaan 1919 kenraali Mannerheimin toimiessa valtionhoitajana. Sen mukaan palvelukseen kutsuttiin 20 vuottava täyttävät miehet ja palvelusaika oli 1.5 vuotta. Asevelvollisuuslaki siis täyttää ensi vuonna 100 vuotta. Useimmat joukko-osastot saivat silloin myös nimensä, jotka periytyivät Ruotsin vallan ajoilta. Joukko-osastot sijoituivat alueille, joissa oli vanhat kasarmialueet käytössä.

Tarton rauhan jälkeen 1920, kun sotatila maassa päättyi, asevelvollisuusajasta tuli kiistan aihe. Vaadittiin jopa siirtymistä kansanmiliisiin. Lyhyemmän palvelusajan puolesta puhuivat taloudelliset näkökulmat. Maa oli köyhä ja henkisesti rikkonainen. Lopulta päädyttiin siihen, että upseerit, aliupseerit ja erikoisalojen miehistö palvelisivat 1 v 3kk ja muut vuoden. Tämä oli historiassa toinen päätös asevelvollisuusajasta. Historia tietää kertoa myös, että puolustusrevision, joka tutki maanpuolustuksen yleistä järjestelyä, esityksestä puolustusvoimat ja suojeluskunnat saatettiin vakinaiselle kannalle 1928. Saman revision esitysten mukaisesti sodan syttyessä liikekannallepanossa täydennettäisiin ja jaettaisiin rauhan ajan joukko-osastoja ja siten saataisiin useampia joukko-osastoja.

3.3 Sisäisiä ristiriitoja

Edellä mainituilla askeleilla siis aloitettiin rauhan ajan valmius- ja koulutustehtävät. Ilman kiistoja ei kyetty maamme puolustusta viemään nytkään eteenpäin. Sisäistä kamppailua asemastaan puolustusvoimissa kävivät jääkäriupseerit ns. ”ryssän upseereita” vastaan. Jääkärit halusivat modernin koulutuksen myötä päästä etenemään puolustusvoimien tärkeille paikoille, jotta uudet ajatukset saisivat tilaa. Sille oli esteenä virkaiältään vanhemmat venäläisen koulukunnan upseerit. Asia eteni erouhkauksiin asti 1924 ja lopulta jääkärit saivat tahtonsa läpi. Asia ratkaistiin heidän edukseen. Kun kadettikoulusta, joka alkoi 1919, valmistuneet upseerit tulivat mukaan joukkoon ja aloitettiin 1924 ylin sotilaskoulutus Suomen Sotakorkeakoulussa, upseerikunta yhtenäistyi. Näiden kahden edellä mainitun sotilasopetuslaitoksen lisäksi perustettiin Taistelukoulu 1927. Uusia ohjesääntöjä alkoi myös syntyä.

3.4 Kohti talvisotaa – ”vapaussodan jatke”

Seuraava vuosikymmen, joka taloudellisessa mielessä merkitsi maamme vaurastumista, elettiin puolustuksen osalta jälkijunassa. Ajatus, että ”nyt ei kannata hankkia uutta varustusta, koska se on pian vanhentunutta”, kostautui talvisodan alkaessa. Usko ikuisen rauhan säilymiseen ja Kansainliiton mahdollisuuksiin maailmanrauhan takeena alkoivat horjua jo 1920-luvun lopulla. Kaikesta huolimatta Suomessa päättäjät olivat kitsaita puolustusvoimien tarpeita kohtaan vaikka puolustusneuvoston puheenjohtajaksi kutsuttu sotamarsalkka Mannerheim piti asiaa esillä.

Puolustusvalmiutta ryhdyttiin kuitenkin vähitellen parantamaan. Aloitettiin kertausharjoitukset ja uudistettiin liikekannallepanojärjestelmä.

Sotavarustustakin alettiin parantaa ja aseistuksen perushankinnat alkoivat edistyä. Edistyksellisintä oli kuitenkin perustamisjärjestelmien uusinta. Silloin luotiin ns. aluejärjestelmä. Uudistuksen myötä suojeluskunnista tuli osa puolustusvoimia. Aluejärjestelmän perusrungon muodostivat perustetut 9 sotilasläänit ja 30 sotilaspiiriä. Näille esikunnille ja johtoportaille siirtyi vastuu liikekannallepanosta alueellaan. Aseistetut, varustetut ja koulutetut suojeluskuntalaiset tulivat perustettavien joukkojen runkohenkilöstöksi.

Työtä tehtiin myös kansakunnan yhtenäistymisen puolesta. Uudessa asevelvollisuuslaissa yleiseksi palvelusajaksi tuli 350 päivää, upseerien ja aliupseerien palvelusajaksi 440 päivää. Ohjesääntöjä uusimalla tehostettiin joukkojen koulutusta sen ajan vaatimuksia vastaavaksi ja sillä tavoin lievennettiin modernin kaluston vajetta. Talvisota osoitti, että suomalaisten taito ja tahto taistella oli vihollista parempi. Ratkaisevan eron aiheuttivat kansakunnan kokonaisvaltaiset resurssit, materiaalin ja elävän voiman alivoima. Tahtotilalla kuitenkin tasoitettiin alivoimaa!

PÄÄTÄNTÄ

Suomen 1.vapaustaistelu päättyi keväällä 1918 ja Mannerheim marssitti 16.5.1918 ”Suomen armeijan” – niin luki kutsukortissa - Helsinkiin kansalaisten nähtäväksi. Siitä alkoi itsenäisen maan sotilaallisen valmiuden, puolustusvoimiemme kehityskulku. Viholliskuva, joka kehittämisen taustalla oli, oli silloin yksiselitteinen. Kahtena ensimmäisenä itsenäisyytemme vuosikymmenenä ainoa, joka oli uhkaksi maallemme ja itsenäisyydellemme oli Venäjä. Tähän viholliskuvaan sisältyi se tosiasia, että Venäjällä toimi Suomen kommunistinen puolue elokuusta 1918 alkaen. Sen tavoitteena oli tehdä Suomesta kommunistisen diktatuurin tiukasti hallitsema valtio Venäjän tuella. Venäjä myös koulutti ”punaupseereita vapautusarmeijaan”. Tämän politiikan viimeinen näytös oli tarkoitus talvisodassa saattaa toteen. Talvisodan historia kertoo kuinka surkeasti ja miksi tämä viheliäinen operaatio epäonnistui.

Eversti evp

Jorma Jokisalo

Lähdeluettelo:

Martti Häikiö, Suomen Leijona, Svinhufvud itsenäisyyismiehenä, 2017

J.O.Hannula, Suomen vapaussodan historia, viides painos, 1956

Aulis J.Alanen, Eteläpohjalaisia Taisteluissa, 1980

Pekka Nieminen, Päämaja Seinäjoella 1918, 2013

Pekka Nieminen, Suomen Tasavallan Vartiosto 2004

Sotatieteen Laitoksen julkaisu XII, kolmas täydennetty painos, 1975

Sotatieteen Laitoksen julkaisu XX, yhdeksäs painos, 1991